

افغانستان در سکتور مرغداری ۸۰ درصد خود کفا شده است

د رایین شماره پخوانیږئ

مراقبت
و گسترش
جنگل‌ها

نیمروز
یا گدام سابق آسیا در
چه وضعیت است؟

هلمند کې
۱۶۰ شپې خونې
رغول

کرنې وزارت
په اطلاع رسونه کې
مخکښ دی

د خوست، پکتیا او پکتیکا د جلغوزیو حاصلات ۱۲ سلنه زیاته شوي

د پروسس په برخه کې د کرنې وزارت د جلغوزیو تر ټولو لویه فابریکه په کابل ولایت کې جوړه کړه. دغه فابریکه د روان زېږدیز کال په مارچ میاشت کې د ولسمشر محمد اشرف غني له خوا پرانیستل شوه.
د جلغوزیو د پروسس دغه لویه معیاري فابریکه په نړیوالو معیارونو د جلغوزو پروسس کوي او ویل کېږي، چې د سیمې هېوادونو کې ساری نه لري.

د بروسلوز او طاعون پر وړاندې د واکسینو کمپاین پیل شو

نهادونو څخه چې له موږ سره یې مالي مرستې کړې دي مننه کوو او له ټولو نه یې د همکارو غوښتنه کوو، ترڅو وکولای شو، چې یوه ورځ پر خپلو پښو ودرېږو.»

د کرنې وزیر وویل، چې د لابراتوار په برخه کې مو ستونزې درلودې، چې دا ستونزه مو سپړکال هواره کړه. د کرنې وزارت د حیواني روغتیا ریاست د چارواکو په خبره سپړکال یاد ریاست د «روغ حیوان، روغ محصول او روغه ټولنه» په موخه په پام کې لري، چې په ټول هېواد کې د بروسلوز ضد درې میلیون واکسین او دغه راز د وړو شخوند وهونکو څارویو د طاعون یا «پي پي ار» ضد درې میلیون واکسین پلي کړي.

اقتصادي اهمیت هم خبرې وکړې: «ددې سکتور له لارې کولای شو چې میلیونونه ډالر عواید ولرو، که هغه غوښې، پوستکي، وړی، لبنیات او نور اقلام وي؛ په همدې موخه، د مالدارۍ برخې ته پاملرنه زموږ مهم او اساسي مسوولیت دی باید دې برخې ته جدې پاملرنه ولرو. له ټولو مرستندویو

د حیواني روغتیا ریاست او د کرنې وزارت د ښوالی او مالدارۍ ملي پروژه، د یوې برنامې په ترڅ کې د وړو شخوند وهونکو څارویو د طاعون او دغه راز د څارویو د بروسلوز ناروغیو پر وړاندې د واکسینو کمپاین پیل کړي. دغه کمپان د کرنې، اوبولگولو او مالدارۍ وزیر نصیر احمد درانی له خوا پیل شو. ددې کمپاین په پیل کې ښاغلي درانی د یاد سکتور د اهمیت په هکله وویل:

«ددې هېواد امنیت او ټیکاو هم کرنې وزارت پورې تړلې ده، له کاري فرصتونو نیولې، د خوړو امنیت او خوندیتوب او بالاخره د انساني روغتیا بنسټ هم په دې برخې پورې تړلې ده.»

دغه راز ښاغلي درانی ددې سکتور پر

پکتیکا کې پر ۶۱۴ بزگرانو د جلغوزیو غوټو د راشکولو عصري بیاتي گانې ووېشل شوې

ښاغلي حقیر وویل، چې اوس د جلغوزیو د پلور لپاره په نړیواله کچه بازار موندنه شوې او له بزگرانو څخه یې وغوښتل چې خپل محصولات په داخلي سوداګرو وپلوري ترڅو د دوی له طریقه د افغانستان په نوم دنړۍ نورو هېوادونو ته صادر شي. د یادولو وړ ده، چې تر دې وړاندې هم د خوست او پکتیا ولایتونو پر یو شمېر بزگرانو د جلغوزیو غوټو د راشکولو د عصري بیاتي گانو د وېش ترڅنګ یادو بزگرانو ته ددې آلي د استعمال چارې په عملي ډول وروښودل شوې وې.

ملي برنامې په همکارۍ ددې ولایت پر ۶۱۴ بزگرانو وېشل شوي دي ترڅو د جلغوزیو د غوټو په شکولو کې ورڅخه ګټه پورته کړي.

د پکتیکا د کرنې، اوبولگولو او مالدارۍ ریاست د کرنې وزارت د ښوالی او مالدارۍ ملي برنامې «NHLP» په همکارۍ ددې ولایت د اوو ولسوالیو « ارګون، سروضة، سروبي، زیروک، گیان، نکه او گومل » د جلغوزیو د حاصلاتو د خوندی ټولولو په پار پر ۶۱۴ بزگرانو د جلغوزیو غوټو د راشکولو عصري بیاتي گانې وېشلې دي.

د پکتیکا د کرنې چارسمبال رییس ابوبکر حقیر وویل، چې دغه عصري بیاتي گانې د کرنې وزارت د ښوالی او مالدارۍ

خوست کې ۲۵۰ بېوزله کورنیو لپاره د چرگانو واړه کورني فارمونو جوړولو لړۍ پیل شو

چرگانو خوراکي توکي، واکسین او نور اړین توکي ورکول کیږي. د خوست د کرنې، اوبولگولو او مالدارۍ ریاست چارواکي وایي، چې د دغو ۲۵۰ بېوزله کورنیو د اقتصادي ځواکمنتیا په پار د کرنې وزارت د ښوالی او مالدارۍ ملي برنامې «NHLP» په مرسته پر هرې کورنۍ ۱۰۰ د هګیو چرګان، د چرګان ۶۰۰ کیلوګرامه د چرګانو خوراکي توکي او د چرګانو د روزنې اړوند نور اړین توکي وېشل کیږي.

یونس خدران، د کرنې رییس حفیظ الله شاه نوري، یو شمېر قومي مشرانو او د یادې برنامې برخمن شوي کورنۍ شتون درلود.

د خوست د کرنې رییس حفیظ الله شاه نوري وویل، چې ددې پروګرام په لړ کې د خوست ولایت د ګربزو او ځاځي میدان ولسوالیو ۲۵۰ بېوزله کورنیو ته سل قطعه یي نیمه سوداګریز د هګیو چرګانو فارمونه جوړېږي او ددې ترڅنګ هرې کورنۍ ته سل نسلي چرګان، ۶۰۰ کیلوګرامه د

د کرنې، اوبولگولو او مالدارۍ وزارت په هېواد کې د چرګانو روزنې د ودې او د بېوزله کورنیو د اقتصادي ودې په پار داخل د خوست ولایت په دوو ولسوالیو «ګربز او ځاځي میدان» کې د ۲۰ میلیونه افغانیو په لګښت ۲۵۰ بېوزله کورنیو ته د چرګانو واړه کورني فارمونو جوړولو لړۍ پیل کړي.

په هغه غونډه کې، چې په همدې موخه د خوست ولایت په ګربزو ولسوالۍ کې په لاره اچول شوې وه د خوست مرستیال والي عبدالواحد پټان، د ګربزو ولسوال

کار چند پروژه آبیاری و زراعتی در دایکندی آغاز شد

کار تطبیق چند پروژه کوچک آبیاری و زراعتی در ولایت دایکندی آغاز شد.

این پروژه‌ها شامل احداث واتر شیت، ترینج، آبرو، چکدم و کشت تخم علف‌های کوهی می‌شود و در مناطق تحت کنترل شورای «اونوک» در مرکز ولایت دایکندی تطبیق می‌شود.

سیدعبدالواحد فیروزی رییس اداره زراعت دایکندی، می‌گوید که این پروژه‌ها به کمک موسسه «افغان‌اید» به منظور احیای جنگلات و علفچرها تطبیق می‌شود. او هم‌چنین گفت که اجرای این پروژه به سرسبز شدن ساحه، بهبود محیط زیست، احیای کاریزها و چشمه‌ها کمک کرده و از سیلاب‌ها جلوگیری می‌کند.

انار فراه امسال ۱۱ درصد افزایش یافته است

سال گذشته هفت هزار و ۸۴۰ هکتار زمین در فراه تحت پوشش باغ‌های انار قرار داشت و از هر هکتار آن ۱۶۶ متریک تن انار برداشته شده بود. ریاست زراعت فراه می‌افزاید می‌افزاید که امسال از هر هکتار باغ انار، ۱۷۵ متریک تن حاصل برداشته شده است.

میزان حاصلات انار در سال ۱۳۹۷ به ۱۳۰ هزار و ۵۳۶ متریک تن رسیده بود.

ریاست زراعت، آبیاری و مالدارۍ ولایت فراه، از افزایش ۱۱ درصدی محصولات انار این ولایت خبر داده است.

به گفته این اداره، امسال هشت هزار و ۲۸۴ هکتار زمین تحت پوشش درختان انار قرار داشت و میزان حاصلات آن به ۱۴۵ هزار و پنج متریک تن رسیده است. این ریاست افزوده که

کپ دهقان

اطلاع‌رسانی بهتر، مسوولیت ما و بنیاد شفافیت

۲۸ سپتامبر، برابر با ششم میزان ۱۳۹۸، روز جهانی دسترسی آزاد به اطلاعات بود. درباره‌ی اهمیت دسترسی به اطلاعات در یک نهاد باید گفت که اگر این دسترسی به ایجاد شفافیت نمی‌انجامد و زمینه‌ی کاهش فساد را فراهم نمی‌کند، مسلماً در جایی نقص دارد.

اطلاع‌رسانی و دسترسی به اطلاعات در یک نهاد، بنیاد شفافیت و مبارزه با فساد است. مقوله‌ی مشهوری است که می‌گویند «خاین خایف است». به این معنا که زمانی که چیزی پنهان باشد، پرده را بالا نمی‌زنند.

در گرامی‌داشت از روز جهانی دسترسی آزاد به اطلاعات در مرکز اطلاعات و رسانه‌های حکومت به تاریخ ۱۷ میزان ۱۳۹۸، باز هم از زمینه‌های ایجاد شده و کارهای انجام شده برای دسترسی آزاد به اطلاعات در وزارت زراعت ستایش شد.

ما از قدرشناسی کمیسیون دسترسی به اطلاعات، نهادهای تحقیقی و نهادهای رسانه‌ای و خبرنگاران سپاس‌گزاریم و تهدد ما کار بیش‌تر و بی‌پاسخ نگذاشتن هیچ درخواست معلومات از نهادهای مربوط به وزارت زراعت در سراسر کشور است.

واقعیت امر این است که ظرفیت‌ها و سیستم‌های ایجاد شده برای اطلاع‌رسانی در وزارت زراعت، هفت سر دارد و به صورت گسترده، کار می‌کند و مناطق امن و ناامن نمی‌شناسد.

شماره ۱۵۰ به صورت رایگان به همه‌ی دهقانان، مالداران، باغداران و سایر شهروندان نیازمند به معلومات در این بخش، خدمات ارایه‌ی معلومات مدرن و آپدیت ارایه می‌کند. از سراسر کشور (چې مناطق امن و چی ناامن) مردان و زنان دهقان، مالدار، باغدار و فارم‌داران می‌توانند اطلاعات آپدیت و معلومات کاربردی مورد نیازشان را دریافت کنند.

هم‌چنان کسانی که در باره‌ی ارایه‌ی خدمات وزارت و پروژه‌هایش به صورت حضوری معلومات شفاهی می‌خواهند، نماینده‌گان تمامی ریاست‌ها و پروژه‌ها در دفتر روابط عامه در دهان دروازه‌ی وزارت می‌توانند به همه‌ی اطلاعات و خدماتی مستحق‌اش هستند، دسترسی داشته باشند.

از جانب دیگر، ۱۴ سیستم معلوماتی دیگر در بخش سیستم‌های معلوماتی وب‌سایت وزارت زراعت ایجاد شده است. محققان، سرمایه‌گذاران و نهادهای مرتبط، می‌توانند از این سیستم‌ها برای دریافت معلومات مورد نیازشان بدون پروسس و زمان‌بری از جانب ما، استفاده کنند. بانک دیتا، آرشیف الکترونیک و کتاب‌خانه‌ی آنلاین زراعتی از دیگر مزیت‌های ایجاد شده در بخش اطلاع‌رسانی در وزارت زراعت است که زمینه‌ها و ظرفیت‌های دسترسی به اطلاعات را بهتر و بیش‌تر کرده است.

ایجاد مراجع اطلاع‌رسانی در واحدهای دومی (۳۴ ولایت) و کارکرد آنان از دیگر نوآوری‌های بخش اطلاع‌رسانی و مشاوریت ارشد مطبوعاتی در وزارت زراعت است.

اما، گپی مهم‌تر از همه این است که این فضاهای ایجاد شده برای دسترسی به معلومات، یک‌جانبه و صرف برای دسترسی به اطلاعات ایجاد نشده، بل تأثیرات فراوان در کاهش فساد و خدمات رایگان به شهروندان دارد. با ایجاد دفتر روابط عامه دیگر مراجعان دفتر به دفتر برای سپری کردن بوروکراسی حاکم اداری نمی‌گردند و احتمال اذیت‌شدن‌شان بسیار بسیار پایین آمده است. مراجعان درخواست‌ها و سندهای‌شان را به مسوول بخش در دفتر روابط عامه می‌سپارند. از آن به بعد، مسوولیت پروسس کارها و سندهای‌شان به دوش خود وزارت است. نشر اطلاعات و حالا قراردادهای در وزارت زراعت باعث شده است که قراردادهای بیش‌تر بازمینی شود. در سال گذشته وزارت زراعت ۷۰۰ میلیون افغانی از درک بازمینی قراردادهای و مبارزه با فساد صرفه‌جویی کرد. این بازمینی‌ها منجر به معرفی شدن ۱۵ کارمند به سارنوالی شد. مسلماً امسال هم این بازمینی‌ها ادامه داشته است.

ما به کارهای‌مان برای بهبود زمینه‌های دسترسی به معلومات ادامه می‌دهیم و به ایجاد شفافیت و حساب‌دهی از این طریق باور داریم و آینده را شفاف‌تر و پاکیزه‌تر از حال می‌دانیم.

دخوست، پکتیا او پکتیکا د جلعوزيو حاصلات

۱۲ سلنه زياته شوې

جمعه گل اشرفی

د خوشت، پکتیا او پکتیکا د کرنې ریاستونو چارواکي د یادو ولایتونو د جلعوزیو د څنگلونو تر ارزونې وروسته په روان کال کې د جلعوزیو له لس تر ۱۲ سلنې زیاتوالي خبر ورکوي.

د خوشت د کرنې، اوبولگولو او مالدارۍ رییس حفیظ الله شاه نوري د جلعوزیو د حاصلاتو له زیاتوالي خوښ دی. ښاغلي نوري زیاتوي: «روان کال کې به ددې ولایت له څنگلونو ۲۰ زره او ۱۶۰ ټنه جلعوزې لاسته راشي، دا په داسې حال کې ده، چې دغه شمېره تېر کال ۱۸ زره ټنه وه، چې دا شمېره ۱۲ سلنه زیاتوالی ښیي.»

د خوشت، پکتیا، پکتیکا، کنړ، لغمان، نورستان او کاپیسا ولایتونه د هغو ولایتونو په ډله کې دي، چې د جلعوزیو ډېر څنگلونه په کې شتون لري. یوازې د خوشت او پکتیا په ولایتونو کې کابو ۴۰ زره کسان په دې برخه کې په کار ویاړ او د جلعوزیو په راټولولو بوخت دي.

په همدې حال کې د پکتیا دکرنې، اوبولگولو او مالدارۍ رییس محمد دین مومند هم په دې ولایت کې د جلعوزیو د حاصلاتو د لس سلنې زیاتوالي خبر ورکوي. ښاغلي مومند وایي: «د پکتیا ولایت په ۱۴ زره هکتاره ځمکه کې د جلعوزې ونې اېښودل شوي، سربکال زیاتو وربښتونو او په ورته وخت کې د کرنې ریاست له خوا د عامه پوهاوی برنامې او د جلعوزیو ټولنې جوړول هغه کړنې دي، چې په دې برخه کې ډېر کټور وو؛ زه په دې باورم یم، چې په دې ولایت کې د جلعوزیو د حاصلاتو د زیاتوالي اصلي لا ملونه همدا دي.»

د پکتیا د کرنې رییس د جلعوزیو د غوټو را شکولو په پار ددې ولایت پر بزگرانو د ۹۰۲ جلعوزیو غوټو د راشکولو عصري بیاتي گانې وېشل ډېر کټور او غېزناک وبلل او زیاته یې کړه، چې دغه عصري بیاتي گانې د راټولولو پر وخت تر ډېره د جلعوزیو د ضایعاتو مخه نیولې ده.

د پکتیا په گاونډ پکتیکا کې هم د جلعوزیو حاصلات د تېر کال په پرتله ښه دي. ددې ولایت

د کرنې چارسمبال مشر ابوبکر حقیار وایي: «د پکتیکا ډېری ولسوالۍ څنگلونه پوښلي ددې ولایت څنگلونه ۹۳ زره او ۳۵۷ هکتاره په شاوخوا کې اټکل کیږي، چې ددغو څنگلو نو په ډله کې ډېرې یې د جلعوزیو څنگلونه دي.» د ښاغلي حقیار په خبره د پکتیکا ولایت د جلعوزیو له څنگلونو څخه د کال لس تر ۱۳ زره ټنه جلعوزې راټولېږي.

د زعفرانو ترڅنگ جلعوزه هم د افغانستان له ارزښتناکو محصولاتو څخه شمېرل کیږي، چې په کورنۍ او بهرنیو بازارونو کې ښه پلور لري او له دې لارې د جلعوزیو تولیدوونکو ته ښه عواید په لاس راځي.

دمگړۍ د هېواد په بازارونو کې د یوه کیلو جلعوزیو بیه له ۱۵۰۰ تر ۱۷۰۰ افغانۍ ده.

روان کال د جلعوزیو ۸۰۲ میلیونه نیالگي اېښودل شوي دي.

هغه بزگران چې د جلعوزیو په څنگلونو کې په کار بوخت دي وایي، چې سربکال د جلعوزیو حاصل ښه او د جلعوزیو ونې د تېرکال په پرتله ښه حاصل لري. د پکتیا ولایت د جاني خیلو ولسوالۍ یو تن بزگر فرید چې د جلعوزیو په راټولولو بوخت دی وایي: «سربکال د جلعوزیو ونې ښه حاصل نیولي دي او په ټولو څنگلونو کې د پکتیا د جلعوزیو حاصلات ښه دي او د تېرکال په پرتله زیات شوي

دي.» د خوشت د موسي خیلو ولسوالۍ یو تن بزگر گل احمد تني د جلعوزیو له سربۍ حاصلاتو خوښ دي. هغه وایي: «حاصلات ډېر ښه شوي او د تېرکال په پرتله سربکال ډېر شوي دی، خو موږ معیاري پروسس او بسته بندی ته اړتیا لرو او د کرنې له وزارت څخه غواړو چې موږ ته د پروسس فابریکې جوړ کړي.»

د پروسس په برخه کې د کرنې وزارت د جلعوزیو تر ټولو لویه فابریکه په کابل ولایت کې جوړه کړه. دغه فابریکه د روان زېږدیز کال په مارچ میاشت کې د ولسمشر محمد اشرف غني له خوا پرانیستل شوه.

د جلعوزیو د پروسس دغه لویه معیاري فابریکه په نړیوالو معیارونو د جلعوزو پروسس کوي او ویل کیږي، چې د سیمې هېوادونو کې ساری نه لري. دغه فابریکه چین او یوشمېر اروپایي هېوادونو ته د جلعوزیو د صادراتو په پیل سره بشپړ او په کار پیل وکړ. ددې فابریکې ماشینونه د سیمې هېوادونو په کچه ساری نه لري.

د جلعوزیو د پروسس د دغې لویې فابریکې مرستیال شیرعلي څدران ویل، چې «ددې فابریکې له فعالیتو وروسته جلعوزې په کور د ننه په نړیوالو معیارونو برابر پروسس او صادرولو ته چمتو کیږي.»

ښاغلي څدران زیاته کړه: «د افغانستان، پاکستان

او د سیمې په هېوادونو کې جلعوزي په لاس سپینېږي چې لاسي پروسس کولي شي د جلعوزو کاروونکو ته صحي ستونزې رامنځته کړي. خو اوس په افغانستان کې داسې فابریکه فعالیت کوي، چې په پاکستان، ایران او هندوستان کې یې ساری نشته. زموږ فابریکه کې جلعوزې د ماشینونو په واسطه لومړی پرېمېنخل کیږي بیا وچيږي، له هغه وروسته سپینيږي او له بسته بندۍ مخکې، ضد عفوني کیږي.»

په دې فابریکه کې جلعوزې هم د پوستکي سره او هم یې مغز د امریکا او اروپا په معیارونو پروسس کیږي.

دغه فابریکه چې د کابل په صنعتي پارکونو کې شتون لري د پنځه میلیونه ډالرو په پانگونې سره رغول شوې ده. په دې فابریکه کې په ۲۴ ساعتونو کې اته ټنه جلعوزې پروسس او بسته بندی کیږي. باید وویل شي، چې د څدران د فابریکې ترڅنگ په هېواد کې د جلعوزیو د پروسس ځینې نورې وړې فابریکې هم شته خو د څدران د فابریکې په څېر پرمختللي ماشینونه نه لري.

خو په پراخه کچه اوس هم د جلعوزیو پروسس او بسته بندی په دودیزه توگه تر سره کیږي.

د کرنې وزارت په پام کې لري، چې ددې محصول د پروسس، بسته بندی او له ضایعاتو څخه یې د مخنیوي په پار د خوشت او پکتیا په ولایتونو کې هم د جلعوزو د پروسس او بسته بندی فابریکې جوړې او ددې محصول تولید، پراختیا، پروسس او پلور ته زمینه برابره کړي. په وروستیو کلونو کې تر ډېره د یاد محصول د قاچاق او غیرقانوني پلور مخه هم نیول شوې ده.

افغانستان په یوه کال کې د ۳۵ زرو ټنو جلعوزیو تولید وړتیا لري.

په ۱۳۹۷ یم کال کې افغانستان د هوایي دهلیز له لارې د افغانستان په خپل نوم چین ته هم د جلعوزیو صادرون پیل کړ.

ولسمشر محمد اشرف غني د کابل او چین تر منځ د جلعوزیو د صادراتو هوایي دهلیز پرانیست چې تر اوسه یې د زرو ټنو نه ډېرې جلعوزي صادر کړي دي.

احیا شده است، ۱۲۰ هکتار آن جنگل پسته، ۵۰ هکتار جنگل جلعوزه، ۴۰ هکتار جنگل بادام کوهی و ۸۰ هکتار آن جنگل لمنز ساخت شده است.

همچنان در جریان همین سال ۳۰۰ هزار نهال چهارمغز و ۵۰ هزار نهال جلعوزه تولید شده است. از سوی دیگر با فعالیت در این بخش برای هفت هزار و ۴۱۷ تن از هموطنان ما شغل ایجاد شده است. کار این جنگل‌ها ۱۰۰ درصد تکمیل گردیده است.

فعالیت‌های امسال

ریاست جنگل‌های وزارت زراعت برای حفاظت و توسعه جنگل‌ها پلانی را در سال گذشته ساخته بود که امسال بخشی از آن عملی شده و بخشی دیگر آن در حال تطبیق است. ولایت‌های خوست، پکتیا، پکتیکا، کنړ، لغمان، سمنگان و لوگر محل تطبیق این پلان است. هزینه مجموعی آن به بیش از ۶۷ میلیون افغانی می‌رسد.

ایجاد ۱۱۹ انجمن جنگل‌داری، احداث یک هزار و ۷۶ قوریه خانه‌گی چهارمغز، جلعوزه، پسته در ساحه ۲۱۰ هکتار، حفاظت و پرورش از ۱۰ هزار نهال جلعوزه، شانندن ۱۰ هزار نهال چهارمغز، اعمار دو هزار و ۱۸۰ متر مکعب چکدم (بند حفاظتی)، تهیه وسایل ضد حریق و آموزش ۵۰ نفر در بخش کنترل حریق از کارهای عمده امسال در بحث حفاظت و گسترش جنگل‌ها می‌باشد.

مراقبت و گسترش جنگل‌ها:

برای نگهداری منبع آکسیجن و درآمد مردم چی کار شده؟

شجاع الحق نوری

برخی برآوردها هر هکتار جنگل قادر است ضمن جذب گاز کاربن، سالانه ۲۵ تن اکسیژن (نیاز ۱۰ نفر در سال) را آزاد کند. کاهش آلودگی صوتی، جذب گردوغبار، جذب برخی گازهای شیمیایی و از بین بردن بسیاری از باکتری‌ها، قارچ‌های تک‌حجره‌ای و حشرات مضر از فواید دیگر درختان مناطق جنگلی محسوب می‌شود. افغانستان هم از شمار کشورهای است که دارای جنگل‌های با ارزش و با سابقه کهن می‌باشد. هم‌مانند بسیاری از داشته‌های بومی ما که در

افغانستان در سکتور مرغداری ۸۰ درصد خود کفا شده است

حشمت‌الله حبیبی

وزارت زراعت همه‌ساله ۱۰ فارم مرغداری بزرگ تجارتي را در کشور برای سرمایه‌گذاران می‌سازد. قرار است در سال روان ۷۰ فارم مرغداری در کشور ساخته شود. هم‌چنان با بسته شدن دروازه‌ی واردات به روی مرغ‌های پیر، ده‌ها فارم بزرگ که از فعالیت باز مانده بودند دوباره به کار آغاز کردند، و چند فارم مرغداری دیگر به تازه‌گی تاسیس شده‌اند.

و بیش از ۶۰۰ فارم، پرورشگاه‌های مرغ تخمی‌اند.

آقای ظفر اظهار کرد: «بیش از ۱۲۰ هزار نفر در بخش سکتور مرغداری فعالیت می‌کنند به صورت مستقیم و بیش از ۳۰۰ هزار به شکل غیر مستقیم در این راستا فعالیت دارند که در ۱۷ ولایت کشور، روی پرورش مرغ، بیش‌تر کار می‌شود.»

وی علاوه کرد: «مواد خوراکی مرغ‌ها، پیش از این، از خارج وارد می‌شد اما حالا در داخل کشور از جواری، سویا، گندم، جو، برنج، ویتامین و منرال‌های ترکیبی است.» وی در اخیر گفت: «ما از مردم‌مان می‌خواهیم که از تولیدات داخلی کشور استفاده‌ی بیش‌تر کنند تا به خودکفایی برسیم.»

احمدتیمم جلال‌زی مسوول فارم افغان معیار است. آقای جلال‌زی می‌گوید: «فارم ما ظرفیت ۳۰۰ هزار مرغ را در یک زمان دارد و ۱۹۰ هزار تخم مرغ در روز تولید می‌کند، در این فارم برای بیش از ۱۰۰ نفر زمینه‌ی کار ایجاد شده است، این فارم را به هزینه هفت میلیون افغانی (دالر؟) ساخته‌ایم.»

هم‌چنان وزارت زراعت آبیاری و مالداري سالانه ده‌ها فارم کوچک مرغداری را به زنان تهی‌دست می‌سازد که در بالا رفتن سطح تولید در کشور نقش اساسی دارد.

مالی و تخیکی وزارت زراعت است و بقیه سهم سرمایه‌گذاران سکتور خصوصی می‌باشد.

معروف ظفر رییس اتحادیه مرغداران افغانستان در این باره می‌گوید: «در حال حاضر در کشور ۱۰ هزار و ۸۲۴ فارم مرغداری فعالیت دارد که از میان آن‌ها هشت‌هزار و ۸۰۰ فارم مرغ‌های گوشتی

دیگر به تازه‌گی تاسیس شده‌اند. آقای رستمی گفت: سالانه وزارت زراعت ده‌ها فارم‌های بزرگ تجارتي را در سطح کشور می‌سازد، در سال جاری ۷۰ فارم مرغداری که ۱۰ فارم آن ۱۰ هزار قطعه‌ای است و ۶۰ فارم پنج هزار قطعه‌ای، برای سکتور خصوصی ساخته می‌شود که تقریباً ۶۰ درصد هزینه‌ی ساخت آن‌ها به همکاری

پس از آن که واردات مرغ‌های پیر یا «بریدر» منع شد، وزارت زراعت، آبیاری و مالداري با برنامه‌های حمایتی‌اش یک‌جا با سکتور خصوصی، تلاش کرده‌اند که این سکتور را به سمت خودکفایی سوق بدهند.

در حال حاضر ظرفیت سالانه‌ی تولید گوشت مرغ در کشور ۲۱۹ هزار تن است، در حالی که نیاز سالانه مصرف گوشت مرغ در افغانستان ۲۹۵ هزار تن می‌باشد. این آمار نشان می‌دهد که ۸۰ درصد گوشت مرغ در داخل تولید می‌گردد.

علی‌اکبر رستمی سخنگوی وزارت زراعت، آبیاری و مالداري می‌گوید: «خوشبختانه با توجه با برنامه‌های حمایتی و تطبیق پروژه‌هایی که وزارت زراعت بر سکتور مرغداری طی سال‌های گذشته به خصوص طی دو سال گذشته عملی ساخته سکتور مرغداری افغانستان به خودکفایی نزدیک شده، در حال حاضر ۸۰ درصد نیازهای مردم افغانستان از طریق تولیدات داخلی تامین می‌شود.»

وزارت زراعت همه‌ساله ۱۰ فارم مرغداری بزرگ تجارتي را در کشور برای سرمایه‌گذاران می‌سازد. قرار است در سال روان ۷۰ فارم مرغداری در کشور ساخته شود. هم‌چنان با بسته شدن دروازه‌ی واردات به روی مرغ‌های پیر، ده‌ها فارم بزرگ که از فعالیت باز مانده بودند دوباره به کار آغاز کردند، و چند فارم مرغداری

کرنی وزارت په اطلاع رسونه کې مخکښ دی

برخه کې د پوهاوی د کموالي خبره هم وکړه او زیاته یې کړه: «معلوماتو ته د لاس رسي په برخه کې بشپړه پوهاوی شتون نه لري، موږ داسې مواردو سره هم مخ شوی یو چې یو محصل موږ ته د خپل مونوگراف عنوان رالېږلی، باید دقانون په هکله معلومات ورکړل شي، په ځانگړې توگه زده کړیالانوته.» رستمی زیاته کړه، چې کرنې وزارت د مخکښې اطلاعاتو د خپرولو په برخه کې مخکښ دی، برېښنایي ارشیف او د ډیټابیس بانک یې ایجاد کړی او د تدارکاتي، بشري سرچینو، مالي او ... د مهمو سندونو یوه برخه یې سیستم ته پورته کړی دی، دغه راز په بېلابېلو برخو کې ۱۴ معلوماتي سیستمونه هم جوړ شوي دي.

د کرنې وزارت ویاند وویل: «په مرکز او ولایتونو کې زموږ هلې ځلې دادي، چې هیڅ غوښتل شوي معلومات بې ځوابه پرېږدو.» □

کې مهم دی. ښاغلي رستمی وویل: «موږ د محرمو اطلاعاتو په نوم څه نه لرو، تر دې دمه مو کابو ۲۷۰ معلوماتو غوښتونکو ته ځوابونه ويلي دي او هیڅ یوه غوښتنه مو بې ځوابه نه دي پرېښي.» ښاغلي رستمی اطلاعاتو ته د لاس رسي په

او مطبوعاتي دفتر کرنې، د نورو نهادونو د ویندویانو او د مطبوعاتي دفترونو په منځ کې په غورو هغو کې شمېرل کېږي. دغه راز د افغانستان د رویتیا د څار سازمان مرستیال ناصر تیموري وویل، چې یوشمېر وزارتونه ښه سیستمونه جوړ کړي دي، چې د هغو له ډلې یو هم د کرنې وزارت دی.

ښاغلي تیموري وویل: «کرنې وزارت له رسنیز او څېړنیزو بنسټونو سره ښه همکاري لري، موږ ددې وزارت سیستمونه وکتل، یاد وزارت یو نمونه وزارت دی.»

دغه راز د کرنې وزارت ویاند او ستر مطبوعاتي سلاکار اکبر رستمی وویل، چې اطلاعاتو ته لاس رسي رویتیا رامنځته کوي او فساد سره د مبارزې او د ټولنیز عادات د چارو په چټکتیا

اطلاعاتو ته د لاس رسي د نړیوالې ورځې په لمانځغونډه کې؛ اطلاعاتو ته د لاس رسي کمیسیون او د اطلاع رسونې او رسنیزو چارو یوشمېر اړونده نهادونو، کرنې وزارت د اطلاع رسونې په چارو کې مخکښ وزارت وبلل او د اطلاع رسونې په برخه کې ددې وزارت د کړنو ستاینه وکړه.

په دې برخه کې د کرنې وزارت د ښو کړنو په پار، د خبرو اترو په میز کې د کرنې وزارت ستر مطبوعاتي سلاکار او ویاند اکبر رستمی هم حضور پیدا کړ او خبرې یې وکړې.

په دې برنامه کې اطلاعاتو ته د لاس رسي کمیسیون مرستیاله نجیبه مرام وویل. «په پښل کې د ښاغلي رستمی په بلنې سره په دې غونډه کې زموږ موخه داده، هغه راپورونه چې یاد وزارت یې استوي او کومه څارنه چې موږ یې کوو، یاد وزارت مخکښ وزارت دی.»

اغلې مرام وویل، چې اطلاعاتو ته د لاس رسي په موخه په دې وزارت کې سیستم جوړ شوی دي، ددې وزارت وېبانه تر ټولو بډایه وېبانه ده او په مرکز کې د اطلاع رسونې پیاوړی مرکز او په دې وروستیو کې په ولایتونو کې یې هم د اطلاع رسونې مراجع ایجاد کړي دي.

اطلاعاتو ته د لاس رسي د کمیسیون مرستیاله وویل: «زموږ ارزونې ښيي، چې [د اطلاع رسونې په چارو کې] د کرنې وزارت لومړی ځای لري او نورو نهادونو لپاره الگو دی.» هغه دغه راز وویل، چې ددې نهاد د ویندوی

نیمروز

یا گدام سابق آسیا در چه وضعیت است؟

برداشت یک میلیون تن تربز ولایت نیمروز و معرفی محصولات این ولایت. ولایتی که قبل از تجاوز چنگیز و تیمور لنگ بنام گدام آسیا مشهور بود. این گزارش پیرامون وضعیت زراعت، باغداری و مالدار ی ولایت نیمروز به خواننده‌گان گرامی وضاحت می‌دهد.

امسال یک میلیون تن تربز و ۵۰۰ هزار تن خربزه از مزارع این ولایت به دست آمده است.

ریاست زراعت این ولایت می‌گوید کشت بهاری امسال تربز و خربزه این ولایت به (۴۰۰۰۰) هکتار می‌رسد که در ۴۰ سال گذشته در تاریخ نیمروز بی سابقه بوده است. چنان که در اوایل رفع حاصلات مارکیت فروش ضعیف بود اما بعداً این محصولات بخاطر ضرورت وزارت دفاع و همچنان سایر ولایات خریداری و به پیمانانه وسیع و قیمت بلند به ولایات هرات، غزنی، کابل انتقال داده می‌شود. همچنان به کشورهای همسایه ایران، ترکمنستان و پاکستان صادر می‌گردد.

در سالهای اخیر دهقانان به کشت گلخانه‌ای تشویق گردیده اند که فعلاً اکثر ضرورت داخلی مردم با استفاده از سبزخانه در داخل مرکز و ولسوالی‌ها تولید می‌گردند.

بیش از ۱۰۰ گلخانه در ولایت نیمروز فعلاً فعال و مردم مصروف کشت سبزیجات می‌باشند. چنان‌که ۸ گلخانه از طریق مدیریت اقتصاد خانواده ریاست زراعت برای خانم‌های زراعت پیشه در مرکز و ولسوالی‌ها توزیع و آماده بهره‌برداری شده اند و همچنان ۲۶ گرین‌هاوس از طریق موسسه داکار برای زنان زراعت پیشه و دهقانان در مرکز و ولسوالی‌ها توزیع گردیده که نتیجه معقول به دست آمده است.

از اینکه در ولایت نیمروز آب زیر زمینی شور و نمکی بوده و آب‌های دریاها نیز بشکل دائمی جاری نمی‌باشد بنا شرایط اقلیمی برای تمام انواع باغات میوه‌جات مساعد نیست، ولی یک تعداد درختان مثمر شامل خرما، عناب، انگور، پسته، توت که با خاکهای نمکی توافقی و مقاومت داشته و به آب کمتر ضرورت دارند نتیجه بهتر داده است. چنان‌که در طی دو سال گذشته به اثر توجه وزارت زراعت آبیاری و مالدار ی ۵۶ باغ توسط موسسه داکار و ۱۰۰ باغ توسط پروژه ملی باغداری و مالدار ی در مرکز و ولسوالی‌ها احداث گردیده اند و نتایج خوب داشته‌اند.

در ولایت نیمروز آب‌های زیرزمینی در تمام

تولیدات عمده نیمروز گندم، جو، ذرت، تربز، خربزه، ماش، زیره و کنجد اند. به نسبت کمبود آب بیشتر در کشت تیرماهی گندم، عدس و جو بذر می‌گردند و اما در کشت بهاری خربزه، تربز، ذرت یک نوع جواری، ماش و سایر سبزیجات از قبیل بادنجان رومی، بادنجان سیاه، بامیه، کدو، مرچ، بادرنگ و پالک نیز بذر می‌گردد.

مالدار ی

یک بخش اشتغال مردم ولایت نیمروز را مالدار ی تشکیل می‌دهد در این ولایت حیواناتی از قبیل گاوهای سیستانی، گوسفندهای نژادهای غلجایی و بلوچی، بزهای وطنی، بزهای مری و شتر بیشتر پرورش می‌یابند، گرچه مالدار ی در تمام ولسوالی‌ها شغل مردم را تشکیل می‌دهد و اما در ولسوالی کنگ گاودار ی‌ها به خصوص گاوهای سیستانی زیاد تربیت و پرورش می‌شوند و در ولسوالی چخانسور تربیت بز و گوسفند بیشتر مروج است.

در ولایت نیمروز دستگاه پروسس لبنیات بشکل ابتدایی وجود دارد و اما تولیدات لبنی صرف به مصرف داخلی ولایت میرسد. در سال‌های اخیر به نسبت خشک‌سالی‌های متواتر نسل گاوهای سیستانی تا اندازه نسبی منقرض گردیده است.

در تمام شش واحد اداری ولایت نیمروز کلینیک‌های حیوانی به مصارف وزارت زراعت آبیاری و مالدار ی اعمار گردیده با ادویه و واکسین توسط پروایت‌های سکتور خصوصی در خدمت مالداران قرار دارد، هم‌چنان استیشن‌های القاح مصنوعی در مرکز و تمام ولسوالی‌ها فعال بوده و سایر تجهیزات القاح مصنوعی از طریق ریاست زراعت و یا موسسات همکار با یخچال‌های سولری و تجهیزات طبی و ترنری در دسترس شان قرار داده شده است.

در تمام واحدهای اداری ولایت نیمروز به استثنای ولسوالی دل‌آرام یونت‌های ترویجی اعمار گردیده و با جذب کدرهای مسلکی همه مدیریت‌های خدمات امور زراعتی فعال اند.

پرورش مرغ‌های خانه‌گی نیز نوع اشتغالزایی برای زنان بوده انواع مرغ‌های وطنی، کلنگی، گردن لوچ و غیره تربیت می‌گردند. در حال حاضر در ولایت نیمروز به تعداد ۶۰ فارم مرغدار ی سکتور خصوصی فعالیت دارند اما به مشکلات از قبیل وارد

کردن چوپه‌مرغ‌های یکروزه از خارج کشور و مشکل دسترسی به غذای متوازن زمینه رشد شان را کمتر ساخته است. توسط ریاست اقتصاد خانواده در سه سال گذشته برای ۲۴۵ خانوار مرغ‌های اصلاح شده نوع گولدن توزیع گردیده و اما نتیجه درست به دست نیامد.

با وجودی که در ولایت نیمروز تیم‌های پی آر تی قطعاً وجود نداشته و موسسات سازمان ملل نیز علاقمندی به سرمایه‌گذاری در بخش زراعت و مالدار ی نشان نداده اند اما با آن هم از طریق موسسات ریلیف انترنشنل و ANCC گندم بذری، کودهای کیمیایی، علوفه و واکسین از طریق موسسات متذکره یک اندازه کمک شده است. باوجود بحران خشکسالی مقدار ۵۸۶ متریک تن کانسنترت از طریق وزارت زراعت آبیاری و مالدار ی و مقدار ۱۵۰ متریک تن کانسنترت از طریق مؤسسه ANCC در مرکز و ولسوالی‌ها توزیع گردید که با توزیع مواد علوفه، حیوانات مالداران زندگی دوباره یافتند.

اخیراً موسسه FAO دفتر ساحه‌ای در ریاست زراعت افتتاح نموده و برای دهقانان ورکشاپ‌های آموزشی کوچک دایر و قرار است مزرعه‌های نمایشی گندم و زعفران برای شماری از دهقانان توزیع نمایند و هم‌چنان فعالیت‌های در جریان است که سکتور خصوصی به همکاری دفتر FAO در بخش زراعت سرمایه‌گذاری نمایند.

هم‌چنان در طی سال جاری مقدار ۶۰۰۰ متریک تن گندم امدادی به پیشنهاد ریاست زراعت و همکاری مقام وزارت زراعت برای متضرران خشکسالی و سیلاب‌زده‌گان منظوری داده شده که در گدام‌های مربوطه ولایت نیمروز ذخیره و توزیع آن از طریق ریاست مبارزه با حوادث و کمیته‌های حالات اضطرار هنوز تحت توزیع قرار دارد و این کمک وزارت زراعت موجب گردید تا جلو مهاجرت‌های مردم به خارج از کشور گرفته شود.

در بخش پروژه‌های انکشافی همه ساله شماری از پروژه‌های انکشافی در ولایت نیمروز از بودجه انکشافی مقام وزارت زراعت به پایه اكمال رسیده است.

با وجودی که خطر هجوم ملخ‌های صحرائی را قبلاً پیش‌بینی کرده بودیم زیرا در مجاورت ولایت نیمروز در کشور جمهوری اسلامی ایران هجوم ملخ‌های صحرائی در جریان بود و اما به همکاری بموقع ریاست زراعت و مقام وزارت زراعت ادویه ضد ملخ و تجهیزات مربوطه به ولایت نیمروز انتقال گردید چنان‌که در هجوم ملخ‌های وطنی‌ای که چند ماه قبل در ولسوالی چهاربرجک این ولایت حمله ور گردیده بودند به همکاری مردم و تلاش شبانه روزی کارمندان ریاست زراعت به کلی محو و نابود گردیدند، ناگفته نماند که در سایر ولسوالی‌های کنگ، چخانسور و مرکز ولایت نیز به پیمانانه کم‌تر هجوم ملخ‌ها بر محصولات زراعتی دهقانان به وقوع پیوست که به موقع محو و نابود گردیدند.

الف تا یا زعفران

نتیجه گیری

محمد هاشم اسلمی، مشاور ارشد
انکشاف زعفران در وزارت زراعت
● قسمت بیست و یکم

کیفیت آن طی ۱۵ روز
نگهداری حفظ می شود.
● نگهداری گل زعفران
در بسته بندی تحت
اتمسفر تغییر یافته و یا
انبار کنترل اتمسفر تحت
شرایط مذکور خصوصیات
میکروبی گل زعفران را
در حدود استانداردهای
بین المللی حفظ می کند.

خشک کردن زعفران
زعفران بلا فاصله بعد
از جداسازی باید خشک
گردد و رطوبت آن ۱۰ - ۱۲
درصد مناسب است.
برای خشک کردن زعفران
باید از دستگاه استفاده شود
و به هیچ عنوان زعفران در
مقابل نور آفتاب و هوای
آزاد خشک نگردد. حدود
نیم ملی متر از قسمت زرد
همراه تار اصلی زعفران در
وقت جداسازی نگه داشته
شود.

تارهای زعفران به شکل
بندل بسته بندی نشود و
تارها جداگانه (به شکل
پوشال) داخل دستگاه
خشک کن گذاشته شود.
مشخصات دستگاه خشک
کن زعفران اتوماتیک
● ظرفیت خشک نمودن
حد اکثر یک کیلو زعفران
تر در هر ساعت داشته
باشد.
● دارای قطع کن اتوماتیک
باشد.
● دارای سنسور رطوبت و
حرارت باشد.
● دارای صفحه نمایشی
باشد.
● دارای آلارم باشد.
● حرارت داخلی دستگاه
جهت خشک نمودن
زعفران تا ۷۰ درجه
سانتی گراد باشد.

● بسته بندی تحت اتمسفر
تغییر یافته و انبارهای
کنترل اتمسفر در افزایش
زمان ماندگاری گل زعفران
مؤثر است به طوری که
در طی زمان نگهداری
کیفیت گل های زعفران
حفظ شده و روند کاهش
خصوصیات کیفی آن کند
می شود.
● گل زعفران تحت شرایط
اتمسفر تغییر یافته به
مدت ۱۵ روز نگهداری
می شود در حالی که زمان
ماندگاری گل زعفران در
شرایط معمول حداکثر سه
روز، همراه با افت کیفیت
زیادی است.
● ضخامت انباشته گی از
عوامل مؤثر در کیفیت گل
زعفران نگهداری شده در
انبارهای کنترل اتمسفر
است و از انباشته گی
گل های زعفران با
ضخامت بیش از ۱۰
سانتی متر باید اجتناب
کرد.
● ترکیب گازهای به کار
رفته چه در انبار کنترل
اتمسفر و چه در بسته
بندی تحت اتمسفر تغییر
یافته، بر کیفیت گل های
زعفران تأثیر زیادی دارد.
نتایج تحقیقات نشان
داد که ترکیب گاز ۵۰
درصد کاربن دای اکساید،
پنج درصد اکسیجن
مناسب ترین ترکیبی است
که با کاهش فعالیت های
متابولیکی گل زعفران
موجب حفظ کیفیت
گل طی زمان نگهداری
می شود.
● درجه حرارت نگهداری
گل زعفران بر کیفیت آن
مؤثر است. حرارت بیش
از ۱۰ درجه سانتی گراد به
سرعت موجب کاهش
کیفیت گل زعفران
می شوند و راندمان
استحصالی و خواص
فیزیکی و خواص کیمیایی
گل زعفران را تحت تأثیر
قرار می دهند و زیر منفی
یک درجه سانتی گراد نیز
موجب یخ زده گی، افت
سریع کیفیت گل و زعفران
حاصل از آن می شود.
چنان که دمای نگهداری
گل زعفران در حدود صفر
درجه سانتی گراد باشد

ولایت کابل می گوید: «بالاخره خواب های
ما در این مورد به حقیقت بدل شد و
تشکری می کنیم از وزارت زراعت چند
وقت پیش در حدود شش جریب زمین ما
را وزارت زراعت به گونه ای معیاری هموار
کردند، ما قبلاً این زمین ها در ۱۲ ساعت
و با سه یا چهار نفر آبیاری می کردیم،
حالا همان مقدار زمین را یک نفر و در
ظرف چهار ساعت آبیاری می کنم و
امسال ما به همین معیار، زمین خودمان
را کشت کردیم و آب و کود به وقتش
دادیم، حاصل از هر یک جریب آن به ۱۶۰
سیر (دو خروار) به دست آوردیم و از همین
زمین سال های قبل در حدود ۵۰ تا ۶۰
سیر حاصل می گرفتیم.»

مسوولان در وزارت زراعت، آبیاری و مالدار
می گویند که دهقانان پس از «لایزر
لیولینگ» زمین های شان، می توانند تا
حدود ۴۰ درصد حاصلات را بیش تر کنند
و هم چنان ۲۰ تا ۳۰ درصد از ضایعات آب
جلوگیری کنند. هم چنان در حدود ۴۰ تا
۵۰ درصد از ضیاع وقت شان جلوگیری
می شود.
باید گفت که وزارت زراعت، آبیاری و
مالداری در تلاش است تا سیستم های
جدید دیگر را برای سهولت و درآمد
بیش تر دهقانان کشور معرفی و توزیع
کند.

کپری.»
شنی خونی چی در حرارت د کنترل لپاره له
پلاستیکه جوړېږي، اوس د هلمندیانو لپاره د سرو
زرو د خزانو ارزښت لري. دوی وايي، د شنوخنو
په پراختیا سره کولای شي، چې د هېواد پوښمېر
نورو ولایتونو ته هم وخت په وخت کرنیزې توکي
ورسوي.
د هلمند د کرنې، اوبولگولو او مالدارۍ ریاست
چارواکي وايي، دوی په دې ولایت کې د کرنیزو
حاصلاتو د لوړولو او د موسمي نباتاتو د کرکېلي د
پراختیا په پار هلې ځلې کوي.

غلام سخی از مفاد لایزریول می گوید:

یک جریب زمین ما ۷۰ سیر حاصل می داد، حالا ۲۰۰ سیر حاصل می دهد

نعیم رضایی

سب سایدی مشخص به دهقانان پیش قدم
توزیع کرده است؛ به نحوی که، ۷۰ درصد
هزینه آن از طریق این وزارت پرداخته
شده است و تنها ۳۰ درصد آن را دهقانان
پرداخته اند که هزینه آن به ۵۲ میلیون
افغانی می رسد.

زمین های زراعتی ای که با این ماشین ها
هموار شود، از ضایعات آب در آن ها جلوگیری
می شود، محصولاتی که از این زمین ها
به دست می آید، خوش کیفیت می باشد،
مزرعه به صورت یک نواخت آبیاری
می شود و نیز از نگاه کمیت و کیفیت
و هم چنان بازاریابی، محصولات بهتر و
خوبتری تولید می شود.

غلام سخی یک تن از دهقانان پیش قدم
ولایت لوگر، که از سیستم هموارکاری
لایزری مستفید شده است، غلام سخی
می گوید: «مسوولان در منطقه ما آمدن و
دو جریب زمین ما را به شکل امتحانی با
«لایزر لیول» هموار کردند، بعد در فصل
کشت دیدیم که هم از نگاه آب پیش
شدیم و دوماً این که زمین مان حاصل
هر جریبش ۷۰ سیر بود، خوشبختانه
زمین هایی که لایزر لیول کرده بودند هر
جریب ۲۰۰ سیر حاصل داد. من از وزارت
زراعت تشکر می کنم که این ماشین ها
را در اختیار ما قرار داده است.»

میرویس یکی دیگر از دهقانان پیش قدم

مسوولان وزارت زراعت، آبیاری و مالدار
می گویند: «زمین های زراعتی که با
این ماشین ها هموار شود، از ضایعات آب
جلوگیری می کند، از آن ها محصولات
خوش کیفیت به دست می آید، مزرعه
یک نواخت آبیاری می شود و از نگاه کمیت
و کیفیت و هم چنان بازاریابی محصولات
بهتر و خوبتری به دست می آید.»

زراعت ستون فقرات اقتصاد افغانستان
است، در حدود ۸۰ درصد جمعیت کشور
مصرف زراعت اند. آمارها نشان می دهد،
که از این میان ۵۵ درصد به گونه ای
مستقیم و یا غیر مستقیم به منظور امرار
معاش به مزارع زراعتی وابسته اند.
زراعت در افغانستان در اوایل به گونه ای
سستی آن بود؛ دهقانان بیش تر در
زمین های شان زحمت می کشیدند و
محصول کم تر از آن به دست می آوردند،
حتا دهقانان از زمین های شان دور شده
بودند، وزارت زراعت، آبیاری و مالدار، اما
تلاش کرد تا زراعت، به گونه معیاری آن
جا بیفتد و دهقانان بتواند با اندکی زحمت،
به بهترین شکل حاصلات شان بیش تر و
معیاری تر شود.

وزارت زراعت در این اواخر علی رغم تمام
محدودیت ها در راستای مکانیزه سازی
زراعت، گام مهم و ارزنده ای را برداشته است،
به گونه ای که سیستم هموارکاری معیاری
زمین یا «لند لایزر لیولینگ» را به بیش
از چهار هزار دهقان در ولایت های لغمان،
ننګرهار، کنر، نورستان، کابل، لوگر، پکتیا،
پکتیکا، پروان، خوست، میدان وردک، هرات
و بامیان آموزش داده است و هم چنان
۱۳۷ پایه ماشین هموارکاری لایزری را با

هلمند کې ۱۶۰ شني خوني رغول شوي دي

کرونده کرو تولنې مشر حاجي عبدالشکور وايي،
چې پخوا به د ژمي په موسم کې يې له نورو
ولایتونو او ان له بهره سابه او ترکاري واردول خو
اوس د شنوخنو له برکته ددې ترڅنګ، چې دغه
واردات بند شوي دي دوی نورو ولایتونو ته صادرات
هم لري.

هلمندیان وايي، خوشاله په دي چې اوس په هر
موسم کې له بهره د وارد شوي خراب او خوسا
سبو او ترکاريو پر ځای تازه او د خپلي خاورې سابه
او ترکاري کورونو ته وړي. د هلمند ګڼ شمېر او
سیدونکي خوشاله دي، چې د دوی ولایت د سبو
او ترکاريو د تولید په برخه کې د بسيا کېدو پر خوا
روان دی. دوي وايي: «مخکې تر دې چې زموږ په
ولایت کې شني خوني نه وې موږ مجبور وو چې
له بهره وارد شوي خوسا او بېکاره سابه او ترکاري
و پېرو، خو اوس د شنوخنو له برکته بادرنگ،
بېنلۍ، بانجان او روميان په ژمي کې هم ترلاسه

هلمند د هېواد په سوېل لوېديځ کې د تودې هوا
لرونکې او يوازې د اوړي په موسم کې د سبو او
نيالګيو د موسمي فصل له مخې مشهور ولایت
دی، خو د دغه ولایت بزګر خوشاله دي، چې د
شنوخنو د جوړېدو له برکته د ژمي او د کال په
ټولو موسمونو کې هم کولای شي، چې په خپلو
شنوخنو کې د سبو او ترکاريو کرکېله وکړي او ددې
ولایت د اړتيا پوره کولو ترڅنګ يې نورو ګاونډو
ولایتونو ته هم صادر کړي.

د هلمند د کرنې، اوبولگولو او مالدارۍ ريس زلمي
الکو وايي، چې ددې ولایت په مرکز لښکرګاه،
ناوې، نادعلي او نهرسراج ولسوالیو کې بزګرو ته
۱۶۰ بابه شني خوني جوړې شوي دي، د دغو
شنوخنو د جوړولو ۷۵ لګښت د مرسي کورپ
بديل معيشت پروګرام او ۲۵ سلنه لګښت يې د
برخمن شويو بزګرانو له خوا ورکړل شوي دي.
د هلمند مرکز لښکرګاه د مختار په سيمه کې د

بیماری «ریسی» یا سگ دیوانه

گردآوری: دکتر حامد نوروز، مدیر مجادله علیه امراض قابل اخبار حیوانی ریاست صحت حیوانی

تاریخچه بیماری ریسی یا سگ دیوانه، به سه تا چهار هزار سال پیش برمی‌گردد. ابوعلی سینا، این بیماری را با عنوان ترس از آب معرفی کرده است. بیماری سگ دیوانه یکی از قدیمی‌ترین بیماری در جهان شناخته شده است. ریسی را در یونان قدیم به نام‌های «لزا ویا لتا» که به معنای دیوانه‌گی می‌باشد، آورده‌اند. کلمه‌ی لاتین ریسی از کلمه قدیمی سانسکریت ((Rabhas که به معنای (خشونت‌ورزی) می‌باشد، آمده است. بیماری سگ دیوانه یکی از بیماری‌های ویروسی ساری و زنوز (مشترک میان انسان و حیوانات) می‌باشد که سبب التهاب مغزی حاد می‌شود. این ویروس در تمام حیوانات خون‌گرم از جمله انسان می‌تواند بیماری ایجاد کند. ویروس از لعاب دهن حیوان مبتلا به بیماری سگ دیوانه از طریق محل گزیده‌گی وارد بدن شده، در عضلات به سمت اعصاب انتهایی می‌رود و شروع به تکثیر می‌نماید. مرگ در صورت مبتلا شدن حتمی است و در طول تاریخ تنها شش انسان از این بیماری جان سالم برده‌اند. نجات یک دختر ۱۵ ساله از بیماری سگ دیوانه در ویسکانسین، ایالات متحده امریکا در سال ۲۰۰۴ اولین مورد گزارش شده از غلبه دستگاه ایمنی انسان بر این بیماری بدون تداوی‌های خاص ضد ریسی بود. سازمان جهانی صحت حیوانات می‌گوید: «تا ۷۰ هزار کودک هستند که هر سال به طور دردناکی از بیماری ریسی می‌میرند»

در گزارشی که «اتحاد جهانی علیه ریسی» در سال ۲۰۱۵ نشر کرده بود، نشان می‌داد که سالانه حدود ۵۹ هزار نفر در جهان با ابتلا به این بیماری عفونی در اثر گزش سگ، جان‌های‌شانرا از دست می‌دهند.

شیوع

در سال ۲۰۱۰ حدود ۲۶ هزار نفر به اثر این بیماری جان باختند. در حالی که در سال ۱۹۹۰ این رقم بیش از دو برابر یعنی ۵۵ هزار نفر (۳۱ هزار نفر در آسیا و ۲۴ هزار نفر در آفریقا) بود. در سال ۲۰۱۵ اعلام شد که بیش از ۵۹ هزار نفر در اثر این بیماری تلف شده‌اند. بیش‌تر کشورهای توسعه‌یافته جهان، بیماری را در میان سگ‌ها ریشه‌کن کرده‌اند. اما این بیماری هنوز در کشورهای در حال توسعه در میان سگ‌های خانگی وجود دارد. گزارش «اتحاد جهانی علیه ریسی» می‌گوید روزانه حدود ۱۶۰ نفر در اثر این بیماری جان می‌دهند که اکثراً در آسیا ۶۰ درصد و آفریقا ۲۶ درصد رخ می‌دهد. هند به تنهایی ۳۵ درصد از مرگومیر ناشی از بیماری ریسی را به خود اختصاص داده که بیش‌تر از هر کشور دیگری است. در سراسر دنیا بیش از ۹۹ درصد موارد ریسی در انسان از طریق سگ منتقل می‌شود اما در قاره امریکا اکثر موارد در انسان‌ها از طریق خفاش‌ها منتقل می‌شوند و انتقال از طریق سگ فقط کم‌تر از پنج درصد موارد ریسی را شامل می‌شود. بیماری ریسی در حدود ۱۵۰ کشور دنیا وجود دارد. در بیش‌تر نقاط اروپا و استرالیا ویروس عامل بیماری فقط در خفاش‌ها وجود دارد. در برخی جزایر هم این ویروس اصلاً وجود ندارد. حدود ۴۰ درصد جان‌باخته‌گان زیر ۱۵ سال از گزش، دچار بیماری شده‌اند. مبتلایان اغلب کودکانی‌اند که شاید بدون ترس یا آگاهی به طرف سگ‌های آلوده رفته باشند از آن‌جا که بسیاری از کودکان پس از گزیدن توسط سگ‌ها قادر به توضیح حادثه برای والدین نیستند، این نگرانی برای سازمان‌های صحت وجود دارد که آمار واقعی مرگ بسیار بالاتر از آمار رسمی باشد.

در سوییس

بیش‌تر موارد ابتلا به بیماری سگ دیوانه در کشور

سوییس مربوط به گزیدن توسط روباه بود. اما دانشمندان با کار گذاشتن ویروس ضد ریسی در سر مرغ‌های مرده و رها کردن آن‌ها در کوه‌های آلپ و سپس خوردن آن مرغ‌ها توسط روباه‌ها این بیماری را ریشه‌کن کردند.

عامل

عامل این بیماری ویروس آر‌ان‌ای‌دار، غیر هوازی و نوروتروپ (تمایل به سیستم عصبی دارد) از گروه رابیدو ویروس‌ها و از جنس لی‌زا ویروس می‌باشد. ویروس ریسی درشت و کم‌مقاومت است و در طبیعت دوام ندارد. وقتی به سیستم عصبی مرکزی حمله کند، تقریباً همیشه موجب مرگ میزبان می‌گردد. ویروس فوق‌الذکر در حرارت ۵۰ درجه سانتی‌گراد و در مدت ۱۵ دقیقه و در حرارت ۶۰ درجه در مدت ۳۵ ثانیه و در حرارت ۱۰۰ درجه سانتی‌گراد در مدت چند ثانیه از بین می‌رود، بنا بر این برای ضدعفونی وسایل آلوده کافی است چند دقیقه آن‌ها را بجوشانید یا با فینول و الکلول شست‌وشو کنید.

مخازن بیماری

تمام حیوانات خون‌گرم پستان‌دار وحشی و اهلی به این بیماری حساس‌اند. البته در پرند‌گان ابتلا به این بیماری فقط به طور مصنوعی در آزمایشگاه‌ها گزارش شده است. پرند‌گان، ماهی‌ها، خزنده‌گان و حیوانات که در خشکه و هم در آب زنده‌گی میکنند، مبتلا نخواهند شد. در بیش‌تر مواقع در حیوانات وحشی و عمدتاً در خفاش‌ها، و روباه‌ها رایج است. هم‌چنین در بین حیوانات اهلی، گاو‌های شیردهنده در تعداد قابل ملاحظه‌ای مبتلا می‌شوند و با شیوع کمتر در اسب، بز، گوسفند، خوک تشخیص داده می‌شود. هم‌چنین در حیوانات خانگی بیش‌تر در پشک‌ها و سگ‌ها شایع است.

راه‌های سرایت بیماری

مهم‌ترین راه انتقال ریسی به انسان گزیده شدن توسط حیوان مبتلا به بیماری ریسی است؛ اگر لعاب دهن و بینی آلوده حیوان با زخم پوستی، خراش و یا غشای مخاطی بدن تماس پیدا کند، بیماری را منتقل می‌کند. حتا اگر حیوان شما را گزید، تنها در صورتی احتمال ابتلا وجود دارد که حیوان حامل ویروس باشد و ویروس به سیستم عصبی و لعاب حیوان وارد شده باشد، بنا بر این هر گزیده‌گی به معنای انتقال بیماری نیست مگر اقدامات تداوی و پیش‌گیری پس از گزیده‌گی ضروری است. (حیوان مبتلا به ریسی، حداکثر ۱۰ روز زنده خواهد ماند)

پیش‌گیری

افرادی که به دلیل وظیفه‌ای (کارکنان لابراتوار تشخیص ریسی، داکتر و ترنران، شکارچیان، مالداران، مأمورین حفاظت محیط زیست، کارکنان کشتارگاه، کسانی که در نیروهای مسلح تعلیم و تربیت سگ را به عهده دارند، کسانی که برای مطالعه به غارها می‌روند و به طور کلی کسانی که به نحوی ممکن است مورد گزش حیوانات ذکر شده قرار گیرند) با حیوانات در تماس هستند باید علیه بیماری ریسی واکسین شوند. برای پیش‌گیری از بیماری ریسی در این افراد واکسن در دو نوبت تزریق می‌گردد که نوبت دوم هفت روز بعد از نوبت اول تزریق می‌گردد و این افراد هر چهار سال باید یک نوبت واکسین به عنوان یادآوری دریافت نمایند. (البته بعد از اندازه‌گیری آنتی بادی در خون)

تداوی

در صورت گزیده شدن انسان توسط حیوان:

- ۱- زخم باید فوراً همراه با صابون و آب پاک برای ۱۰-۱۵ دقیقه شسته شود. در صورت که صابون در دسترس نباشد تنها با آب شسته شود. این یک قدم موثر کمک‌های اولیه در مقابل بیماری سگ دیوانه است.
- ۲- در صورت موجودیت زخم باید زخم با الکل ۷۰ درصد ایتانول یا پایودین - آبودین به طور مکمل پاک شود.
- ۳- هر چه زودتر باید بیمار جهت تداوی به مرکز صحتی انتقال شود.
- فاکتورهای که بالای پیش‌رفت بیماری سگ دیوانه تاثیر دارد:
 - ۱- نوعیت معروض شدن،
 - ۲- شدت گزیدن،
 - ۳- مقدار ویروس‌ها،
 - ۴- نوع حیوان حمله‌کننده،
 - ۵- چگونه‌گی سیستم معافیتی ساحه گزیده شده
 - ۶- موقعیت قسمت گزیده شده- زخم‌های سر و گردن و هم زخم‌هایی که در ساعات به وقوع پیوسته‌اند که دارای ریشه‌های زیاد عصبی‌اند، در این صورت مدت کوتاه‌تر می‌باشد و علت آن نزدیکی ویروس به انساج عصبی می‌باشد.

علائم بیماری سگ دیوانه در سگ

ترس، حالت تهاجمی، بلغ سخت، گیج بودن، دهن انداختن و خوردن اشیای غیر نارمل مانند چوب و غیره
دویدن غیر مستقیم و یک طرفه
تغییر در آواز، عوعو کردن خشن (توانایی آواز کشیدن را ندارد)

علائم بیماری سگ دیوانه در انسان:

- درد و خارش قسمت گزیده شده،
- تب، کسالت، سردرد که ۲-۴ روز دوام می‌کند،
- هایدروفوبیا (ترس از آب)،
- عدم تحمل سروصدا، روشنایی و هوا،
- قهر، تخریش و افسرده‌گی
- فرط فعالیت

بیماری سگ دیوانه که توسط ویروس کلاسیک سگ دیوانه به وجود آید، تقریباً ۱۰۰ درصد کشنده است و هیچ درمان ندارد.

بهبود یافته‌گان

در طول تاریخ تنها شش انسان از ریسی جان سالم برده‌اند. نجات یک دختر ۱۵ ساله از ریسی در ویسکانسین، ایالات متحده امریکا در سال ۲۰۰۴ اولین مورد گزارش شده از غلبه دستگاه ایمنی انسان بر این بیماری بدون استفاده از تداوی‌های خاص ضد ریسی بود. در ۱۲ جون ۲۰۱۱ پرشس رینولدز دختر هشت ساله‌ی اهل شهرستان هومولت، کالیفورنیا توانست سومین مورد بهبود یافته در ایالات متحده باشد که بدون دریافت درمان به ویروس ریسی مقاومت نشان دهد.

- سگ و گرگ: حالت تهاجمی و ترشح شدید لعاب دهنی (در کم‌تر از یک هفته جانور تلف می‌شود)،
- شتر: خمیازه‌ی بیش از حد،
- روباه- پشک: به سمت نوازش تمایل دارند، انگشت را می‌گزند،
- گاو: چوب‌های طولیه و ظرف غذای خود را می‌گزند،
- بز و گوسفند: جمجمه‌شان را به دیوار یا ستون تکیه داده و فشار می‌دهند،

کشورهایی که ریسی را ریشه‌کن کردند

- بسیاری از کشورها ریسی را ریشه‌کن کردند یا در حال انجام این کار هستند. در زیر فهرست کشورهایی که در سال ۲۰۰۹ هیچ‌گونه مورد ریسی نداشته‌اند آمده است:
- آفریقا: کیپ ورد، لیبیا، موریس، مراسم، سایوتومه و پرنسپ، و سیشل،
- امریکا: برمودا، سنت پیر و میکلون، آنتیگوا و باربودا، آروبا، باهاما، باربادوس، جزایر کیمن، دومینیکا، جزیره گوادلوپ، جامائیکا، مارتینیک، مونتسرات، آنتیل هلند، سنت کیتس (سنت کریستوفر) و نویس، سنت لوسیا، سنت مارتین، سنت وینسنت و گرنادین، ترکس و کایکوس، و جزایر ویرجین (بریتانیا و ایالات متحده)،
- آسیا و خاورمیانه: هانگ کانگ، جاپان، کویت، لبنان، مالزی، قطر، سنگاپور، امارات متحده عربی و ایران،
- اروپا: اتریش، بلژیک، قبرس، جمهوری چک، دنمارک، فنلاند، جبل الطارق، یونان، ایسلند، ایرلند، جزیره من، لوکزامبورگ، هالند، ناروی، پرتغال، اسپانیا (به جز سیوتا و ملیلیه)، سویدن، سوییس و بریتانیا،
- استرالیا (اقیانوسیه): استرالیا، جزایر کوک، فیجی، پلینزی فرانسه، گوام، هاوایی، کیریباتی، میکرونزی، کالدونیای جدید، نیوزیلند، جزایر شمالی ماریانا، پالایو، پاپوا گینه نو، ساموآ، و وانواتو.

پیام صحتی

از تماس زیاد با حیوانات خانگی و وحشی جلوگیری کنید. سعی کنید رفتار و خواص حیوان را بدانید و همیشه مراقب باشید که حرکت غیر معمول و متعجب نکند.

Ghulam Sakhi Says of Benefits of Laser Level **One Jerib of Our Land Used to Produce 490 Kilogram Yields but now Raised to 1,400 Kilogram**

By: Azizullah Popal

Officials at the Ministry of Agriculture, Irrigation and Livestock (MAIL) say, "The lands which level with laser leveling machines, the water waste is avoided, good quality crops produced, farms are irrigated equally, and overall quality and quantity of the crops are excellent." Agriculture is the backbone of Afghanistan's economy, some 80 percent of the country's population is busy in agriculture-related activities. Statistics show that 55 percent of the population is directly or indirectly dependent on agricultural farms.

Agriculture was traditional in its early days in Afghanistan; farmers worked harder on their lands, earning less, even the farmers were getting away from their lands but the Ministry of Agriculture, Irrigation and Livestock (MAIL) struggled to standardize agriculture so that farmers could have best and standard crops with little hard work and struggle.

The Ministry of Agriculture has recently taken an important step in spite of all the limitations to mechanize agriculture, bringing the 'Land Laser Leveling' system

The Ministry of Agriculture has recently taken an important step in spite of all the limitations to mechanize agriculture, bringing the 'Land Laser Leveling' system to over 4,000 farmers in Laghman, Nangarhar, Kunar, Nuristan, Kabul, Logar, Paktia, Paktika, Parwan, Khost, Maidan Wardak, Herat, and Bamyan provinces.

to over 4,000 farmers in Laghman, Nangarhar, Kunar, Nuristan, Kabul, Logar, Paktia, Paktika, Parwan, Khost, Maidan Wardak, Herat, and Bamyan provinces.

The Ministry of Agriculture has also distributed 137 Laser Leveling Machines to the leading farmers, of which 70 percent of the cost has been paid by MAIL and the remaining 30 percent paid by farmers themselves.

The machines have cost 52 million AFN.

The farmlands which are paved and leveled with these machines will avoid water wastage, the products from these lands will be of good quality, the farms will be irrigated uniformly, and in terms of quantity and quality as well as marketing best crops will be produced.

Ghulam Sakhi is one of the leading farmers of Logar province who has

benefited from Laser Leveling Machine.

He says, "Officials came to our area and leveled one acres of our land with the 'Laser Leveling Machine' tentatively. After the cultivation season, we saw that less water was consumed and our harvest jumped from 490 kilograms per half an acres to 1,400 kilograms. I thank the Ministry of Agriculture for providing us with these machines.

Mirwais is one of the leading farmers of Kabul province, who says, "Eventually our dreams have come true and I am very thankful from the Ministry of Agriculture. The Ministry of Agriculture leveled three acres of our land standardly. The lands were previously irrigated in 12 hours by three or four people but now it can be irrigated by one person in four hours. We cultivated our lands with the same criteria this year and harvested 1,120 kilograms of crops from each half an acres. Previously we used to harvest 350 kilograms of crops from the same lands.

Officials at the Ministry of Agriculture, Irrigation, and Livestock (MAIL) say that farmers after the 'Laser Leveling' of their lands can harvest some 40 percent much crops than before and prevent water wastage by 20-30 percent. This will also save 40-50 percent of their time. It should be noted that the Ministry of Agriculture, Irrigation and Livestock (MAIL) is trying to introduce and distribute new systems for the convenience and higher income of the country's farmers.

د کرنې، اوبولگولو او مالدارۍ وزارت
د کرنیزو محصولاتو
څلور ویشتم نندارتون
په لاره اچوی

وخت: ۱۳۹۸ د یم کال د تلې له ۲۴ تر ۲۷ مې نېټې
ځای: بادام باغ، کابل

معیاري کرنیز توکي، نړیوال بازار ته لاسرسی